

KARTA NAUCZYCIELA

Komentarz

Andrzej Barański
Maria Szymańska
Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

9. WYDANIE

KARTA NAUCZYCIELA

Komentarz

Andrzej Barański
Maria Szymańska
Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

9. WYDANIE

Stan prawny na 1 października 2016 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Małgorzata Jarecka

Opracowanie redakcyjne
Agata Czuj

Łamanie
Violet Design, Wioletta Kowalska

Poszczególne części komentarza opracowali:

Andrzej Barański – komentarz do rozdziałów: 1, 2, 3, 3a, 6, 7a, 8, 9 ustawy;
komentarz do ustaw nowelizujących z 15.07.2004 r. oraz z 21.11.2008 r.

Maria Szymańska – komentarz do rozdziałów: 4, 5, 7, 10, 11, 11a, 12 ustawy

Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska – komentarze do ustaw nowelizujących
(z wyjątkiem ustaw z 15.07.2004 r. oraz z 21.11.2008 r.)

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-8092-603-5

9. wydanie

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela	23
Rozdział 1	
Postanowienia wstępne	25
Art. 1. [Zakres podmiotowy ustawy]	25
Art. 2. [Wyłączenia podmiotowe zastosowania ustawy]	44
Art. 3. [Definicje ustawowe]	44
Art. 4. [Współdziałanie związków zawodowych]	46
Art. 5. (uchylony)	51
Rozdział 2	
Obowiązki nauczycieli	52
Art. 6. [Obowiązki nauczyciela]	52
Art. 6a. [Ocena pracy nauczyciela]	53
Art. 7. [Dyrektor szkoły]	65
Art. 8. [Nadzór pedagogiczny]	71
Rozdział 3	
Wymagania kwalifikacyjne	75
Art. 9. [Kwalifikacje wymagane od nauczycieli]	75
Rozdział 3a	
Awans zawodowy nauczycieli	89
Art. 9a. [Stopnie awansu zawodowego nauczycieli]	89

Art. 9b.	[Wymagania do awansu zawodowego]	96
Art. 9c.	[Staż. Ocena dorobku zawodowego. Opiekun stażu]	115
Art. 9d.	[Rozpoczęcie stażu, przerwy, podjęcie postępowania]	122
Art. 9e.	[Tryb awansu dyrektorów, nauczycieli w urzędach]	127
Art. 9f.	[Uzyskanie wyższego poziomu wykształcenia]	131
Art. 9g.	[Komisje kwalifikacyjne i egzaminacyjne. Lista ekspertów]	133
Art. 9h.	[Nadzór]	146
Art. 9i.	[Tytuł profesora oświaty]	152

Rozdział 4

Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy	155	
Art. 10.	[Nawiązanie stosunku pracy]	155
Art. 11.	[Wytyczne w zakresie nawiązania stosunku pracy]	177
Art. 11a.	[Legitymacja służbowa]	179
Art. 12.	[Swoboda doboru metod nauczania. Podnoszenie wiedzy]	180
Art. 13.	[Termin nawiązania stosunku pracy]	181
Art. 14.	[Obligatoryjne składniki aktu mianowania i umowy o pracę]	182
Art. 15.	[Ślubowanie]	182
Art. 16.	[Wygaśnięcie stosunku pracy]	183
Art. 17.	[Stanowiska kierownicze. Urlop bezpłatny]	184
Art. 18.	[Przeniesienie nauczyciela na wniosek lub za zgodą]	221
Art. 19.	[Przeniesienie nauczyciela bez jego zgody]	226
Art. 20.	[Rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn organizacyjnych]	229
Art. 21.	[Przeniesienie nauczyciela – zwrot kosztów]	265
Art. 22.	[Uzupełnienie tygodniowego wymiaru zajęć]	266
Art. 23.	[Rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem mianowanym. Terminy]	273
Art. 24.	(uchylony)	284

Art. 25.	(uchylony)	284
Art. 26.	[Wygaśnięcie stosunku pracy z mocy prawa]	285
Art. 27.	[Rozwiązanie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony]	288
Art. 28.	[Odprawa pieniężna]	292

Rozdział 5

Warunki pracy i wynagrodzenie	295	
Art. 29.	[Warunki pracy nauczyciela]	295
Art. 30.	[Wynagrodzenie nauczyciela]	296
Art. 30a.	[Dodatek uzupełniający]	315
Art. 30b.	[Kontrola regionalnej izby obrachunkowej]	318
Art. 31.	[Gratyfikacja pieniężna – profesor oświaty]	319
Art. 32.	[Wynagrodzenie nauczycieli w urzędach]	320
Art. 33.	[Dodatek za wysługę lat]	323
Art. 34.	[Dodatek za pracę w trudnych, uciążliwych i szkodliwych warunkach]	325
Art. 35.	[Godziny ponadwymiarowe. Godziny doraźnych zastępstw]	333
Art. 35a.	[Wynagradzanie za zajęcia w ramach programów finansowanych z budżetu UE]	338
Art. 36.	[Układy zbiorowe pracy]	339
Art. 37.	(uchylony)	341
Art. 38.	[Nabycie prawa do wynagrodzenia]	341
Art. 39.	[Zmiana wysokości wynagrodzenia]	341
Art. 40.	[Wygaśnięcie prawa do wynagrodzenia]	345
Art. 41.	(uchylony)	345
Art. 42.	[Czas pracy nauczyciela. Tygodniowy wymiar zajęć]	346
Art. 42a.	[Obniżenie tygodniowego wymiaru zajęć]	363
Art. 42b.	[Praca w porze nocnej]	366
Art. 42c.	[Tydzień pracy. Dni wolne od pracy]	367
Art. 43.	(uchylony)	369
Art. 44.	(uchylony)	369
Art. 45.	(uchylony)	369
Art. 46.	(uchylony)	370

Rozdział 6

Nagrody i odznaczenia	371
Art. 47. [Nagroda jubileuszowa]	371
Art. 48. [Dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. trzynastka)]	377
Art. 49. [Fundusz na nagrody dla nauczycieli]	383
Art. 50. (uchylony)	388
Art. 51. [Medal Komisji Edukacji Narodowej]	388
Art. 52. (uchylony)	390

Rozdział 7

Uprawnienia socjalne i urlopy	391
Art. 53. [Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych]	391
Art. 54. [Prawo do lokalu mieszkalnego na terenie gminy]	397
Art. 55. (uchylony)	405
Art. 56. [Prawo do działki gruntu szkolnego]	405
Art. 57. (uchylony)	406
Art. 58. [Mieszkania szkolne]	406
Art. 59. (uchylony)	407
Art. 60. [Prawo do działki gruntu szkolnego i mieszkania]	407
Art. 61. [Zasiłek na zagospodarowanie]	407
Art. 62. (uchylony)	411
Art. 63. [Ochrona nauczyciela]	411
Art. 64. [Wymiar urlopu wypoczynkowego]	412
Art. 65. [Uzyskanie prawa do urlopu]	417
Art. 66. [Urlop uzupełniający w trakcie roku szkolnego. Ekwiwalent pieniężny]	418
Art. 67. [Wynagrodzenie za czas urlopu]	423
Art. 67a. [Rozpoczęcie i zakończenie urlopu wychowawczego]	424
Art. 67b. [Rezygnacja z urlopu wychowawczego]	425
Art. 67c. [Urlop wypoczynkowy po urlopie wychowawczym]	426
Art. 68. [Urlop płatny i inne świadczenia na kształcenie. Urlopy bezpłatne]	427
Art. 69. [Kobieta karmiąca – przerwy w pracy]	429
Art. 70. [Urlop bezpłatny związany z niemożnością zatrudnienia]	430

Rozdział 7a**Finansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego**

nauczycieli	432
Art. 70a. [Środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli]	432

Rozdział 8

Ochrona zdrowia	441
Art. 71. (uchylony)	441
Art. 72. [Dodatkowa pomoc zdrowotna dla nauczycieli]	441
Art. 73. [Urlop dla poratowania zdrowia]	450

Rozdział 9

Dzień Edukacji Narodowej	465
Art. 74. [Dzień Edukacji Narodowej]	465

Rozdział 10

Odpowiedzialność dyscyplinarna	467
Art. 75. [Przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej]	467
Art. 76. [Kary dyscyplinarne]	470
Art. 77. [Właściwość komisji dyscyplinarnych]	472
Art. 78. [Powołanie członka komisji dyscyplinarnej]	475
Art. 79. [Odwołanie członka komisji dyscyplinarnej]	478
Art. 80. [Przewodniczący komisji dyscyplinarnej i jego zastępcy]	480
Art. 81. [Skład orzekający komisji dyscyplinarnej]	481
Art. 82. [Wyłączenie członka składu orzekającego]	483
Art. 83. [Rzecznik dyscyplinarny]	484
Art. 84. [Wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego]	486
Art. 85. [Postępowanie wyjaśniające]	487
Art. 85a. [Niezawisłość komisji dyscyplinarnych, wydawanie orzeczeń przez komisje]	492
Art. 85b. [Odmowa wszczęcia postępowania dyscyplinarnego]	494
Art. 85c. [Obwiniony]	496
Art. 85d. [Obrońca]	497
Art. 85e. [Jawność rozprawy]	499

Art. 85f. [Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego]	501
Art. 85g. [Postępowanie dowodowe]	503
Art. 85h. [Świadek poniżej 18. roku życia]	505
Art. 85i. [Zastosowanie kodeksu postępowania karnego, przeglądanie akt]	506
Art. 85j. [Orzeczenia komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji]	507
Art. 85k. [Odwołanie]	511
Art. 85l. [Orzeczenia odwoławczej komisji dyscyplinarnej]	514
Art. 85m. [Odwołanie od prawomocnego orzeczenia odwoławczej komisji dyscyplinarnej]	516
Art. 85n. [Wznowienie postępowania dyscyplinarnego]	518
Art. 85o. [Przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej]	521
Art. 85p. [Wynagrodzenia]	523
Art. 85q. [Wypłata równowartości utraconego zarobku, zwrot kosztów przejazdu]	525
Art. 85r. [Koszty postępowania]	526
Art. 85s. [Zatarcie kar dyscyplinarnych]	527
Art. 85t. [Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nauczyciela]	528
Art. 85u. [Wynagrodzenie w okresie zawieszenia]	532
Art. 85v. [Szczegółowy tryb postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego]	534
Art. 85w. [Centralny rejestr orzeczeń dyscyplinarnych]	535
Art. 85x. [Podmioty uprawnione do uzyskania informacji z rejestru]	538
Art. 85y. [Udzielanie informacji z rejestru]	540
Art. 85z. [Wprowadzanie i usuwanie danych z rejestru]	542

Rozdział 11

Uprawnienia emerytalne	545
Art. 86. [Prawo do zaopatrzenia emerytalnego]	545
Art. 87. [Odprawa emerytalna i rentowa]	554
Art. 88. [Warunki przejścia na wcześniejszą emeryturę]	559
Art. 89. (uchylony)	582
Art. 90. [Tajne nauczanie – dodatek do emerytury]	583
Art. 91. (uchylony)	583

Rozdział 11a

Przepisy szczególne	585
Art. 91a. [Nauczyciele w urzędach, komisjach egzaminacyjnych]	585
Art. 91b. [Ograniczony zakres stosowania ustawy, nauczyciele w szkołach]	589
Art. 91c. [Stosowanie przepisów kodeksu pracy]	595
Art. 91d. [Kompetencje organów jednostek samorządu terytorialnego]	598

Rozdział 12

Przepisy przejściowe i końcowe	603
Art. 92. (uchylony)	603
Art. 93. (uchylony)	603
Art. 94. [Kwalifikacje nauczycieli – przepisy przejściowe]	603
Art. 95. (uchylony)	604
Art. 96. [Nauczyciele mianowani – zmiany w zakresie stosunku pracy]	605
Art. 97. (uchylony)	606
Art. 98. (uchylony)	606
Art. 99. [Zachowanie uprawnień lub świadczeń branżowych]	606
Art. 100. [Moment nabycia nowych świadczeń]	607
Art. 101. [Utrata mocy przepisów]	607
Art. 102. [Wejście w życie ustawy]	607

Ustawa z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy

– Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw	608
Art. 6. [Zachowanie dotychczasowych uprawnień]	609
Art. 7. [Uzyskanie stopnia awansu zawodowego z mocy prawa]	610
Art. 7a. [Zwolnienie ze stażu]	620
Art. 8. [Tytuł profesora oświaty w okresie przejściowym]	623
Art. 9. [Zachowanie dodatków specjalistycznych]	624
Art. 10. [Szczególne przypadki uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego]	625

Art. 11.	[Średnie wynagrodzenie nauczyciela stażysty]	630
Art. 12.	[Średnie wynagrodzenie nauczycieli]	630
Art. 13.	[Nauczyciele na urlopie dla poratowania zdrowia]	638
Art. 14.	[Rozpatrywanie rewizji nadzwyczajnych]	639
Art. 15.	[Kuratorzy oświaty powołani przed wejściem w życie ustawy]	639
Art. 16.	[Zachowanie w mocy przepisów wykonawczych]	640
Art. 17.	[Jednolity tekst ustawy]	640
Art. 18.	[Wejście w życie ustawy]	641

**Ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy
o systemie oświaty, ustawy – Przepisy wprowadzające
reformę ustroju szkolnego, ustawy – Karta Nauczyciela
oraz niektórych innych ustaw .....**

Art. 24.	[Zachowanie ważności dotychczasowych aktów nadania stopni awansu]	642
Art. 25.	[Zakończenie postępowań na stopień kwalifikacji zawodowej]	643
Art. 26.	[Odwołania do sądu]	644
Art. 27.	[Wygaśnięcie stosunku pracy]	645
Art. 28.	[Uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego z mocy prawa]	645
Art. 29.	[Dyrektorzy niebędący nauczycielami mianowanymi]	647
Art. 30.	[Zachowanie w mocy przepisów wykonawczych]	648
Art. 31.	[Wejście w życie ustawy]	649

**Ustawa z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy
– Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw .....**

Art. 5.	[Wymiar stażu odbywanego w dniu wejścia w życie ustawy]	650
Art. 6.	[Obowiązek ukończenia szkolenia przez ekspertów]	651
Art. 7.	[Rezygnacja ze stanowiska dyrektora osoby urlopowanej]	652
Art. 8.	[Zachowanie prawa do urlopu dla poratowania zdrowia]	653

Art. 9.	[Wynagrodzenie w czasie urlopu dla poratowania zdrowia]	653
Art. 10.	[Zasiłek na zagospodarowanie]	654
Art. 11.	[Wynagrodzenie nauczycieli w urzędach]	654
Art. 12.	[Zachowanie w mocy przepisów wykonawczych]	654
Art. 13.	[Dostosowanie kryteriów nagród i wymiaru godzin zajęć]	654
Art. 14.	[Wejście w życie ustawy]	655

Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy

– Karta Nauczyciela	656	
Art. 2.	[Podwyżka wynagrodzeń w 2009 r.]	656
Art. 3.	[Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w 2009 r.]	657
Art. 4.	[Obowiązywanie dotychczasowych regulaminów wynagradzania]	657
Art. 5.	[Wymiar dodatkowych zajęć w okresie przejściowym]	658
Art. 6.	[Zachowanie prawa do obniżki wymiaru zajęć]	658
Art. 7.	[Ponowny wpis na listę ekspertów]	659
Art. 8.	[Zachowanie w mocy przepisów wykonawczych]	659
Art. 9.	[Wejście w życie ustawy]	659

WYKAZ AKTÓW WYKONAWCZYCH DO USTAWY

– KARTA NAUCZYCIELA	661
---------------------------	-----

WYKAZ ORZECZEŃ	667
----------------------	-----

WYKAZ LITERATURY	689
------------------------	-----

SKOROWIDZ RZECZOWY	691
--------------------------	-----

WYKAZ SKRÓTÓW

Źródła prawa

- Karta praw i obowiązków nauczyciela – ustawa z dnia 27 kwietnia 1972 r. – Karta praw i obowiązków nauczyciela (Dz. U. Nr 16, poz. 114 z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137)
- KN – ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1379 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- nowela z dnia 5 czerwca 1992 r. – ustawa z dnia 5 czerwca 1992 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 53, poz. 252 z późn. zm.)

- nowela z dnia 14 czerwca 1996 r. – ustawa z dnia 14 czerwca 1996 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 87, poz. 396)
- nowela z dnia 24 lipca 1998 r. – ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668 z późn. zm.)
- nowela z dnia 18 lutego 2000 r. – ustawa z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 19, poz. 239 z późn. zm.)
- nowela z dnia 23 sierpnia 2001 r. – ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego, ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 111, poz. 1194 z późn. zm.)
- nowela z dnia 14 listopada 2003 r. – ustawa z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 213, poz. 2081)
- nowela z dnia 15 lipca 2004 r. – ustawa z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 179, poz. 1845)
- nowela z dnia 17 grudnia 2004 r. – ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 71)
- nowela z dnia 18 października 2006 r. – ustawa z dnia 18 października 2006 r. o zmianie i uchyleniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (Dz. U. Nr 220, poz. 1600)
- nowela z dnia 11 kwietnia 2007 r. – ustawa z dnia 11 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 542)
- nowela z dnia 25 lipca 2008 r. – ustawa z dnia 25 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty, ustawy – Karta Nauczyciela oraz ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 145, poz. 917 z późn. zm.)

-
- nowela z dnia 21 listopada 2008 r. – ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 1)
- nowela z dnia 19 marca 2009 r. – ustawa z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458 z późn. zm.)
- r.o.k.d. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 454)
- r.s.p.b.l. – rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. Nr 69, poz. 332 z późn. zm.)
- r.s.s.k. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1264)
- r.s.w.m.s. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 416 z późn. zm.)
- r.s.z.u.w. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wynagrodzenia oraz
-

- ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy nauczycieli (Dz. U. Nr 71, poz. 737 z późn. zm.)
- r.u.s.a. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. poz. 393)
- r.u.s.a. z 2004 r. – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli (Dz. U. Nr 260, poz. 2593 z późn. zm.)
- r.u.z.w. – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie urlopów i zasiłków wychowawczych (Dz. U. Nr 60, poz. 277 z późn. zm.)
- u.d.w.r. – ustawa z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1144 z późn. zm.)
- u.e.p. – ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 965 z późn. zm.)
- u.e.r. – ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 887 z późn. zm.)
- u.k.w. – ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 966 z późn. zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.)
- u.p.s. – ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 902 z późn. zm.)
- u.p.s. z 1990 r. – ustawa z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 z późn. zm.)

-
- u.p.spół. – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.)
- u.r.s.z. – ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 295 z późn. zm.)
- u.s.g. – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 446)
- u.s.o. – ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.)
- u.s.z.r. – ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1474)
- u.s.z.r. z 1989 r. – ustawa z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 980 z późn. zm.)
- u.w.r. – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 575)
- u.z.z. – ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1881)
- z.u.o.p. – zarządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1989 r. w sprawie ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających do nagrody jubileuszowej oraz zasad jej obliczania i wypłacania (M.P. Nr 44, poz. 358 z późn. zm.)

Czasopisma i oficjalne publikatory

- Biul. SN – Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
- CBOSA – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych

Dz. Urz. Dolno.	– Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego
Dz. Urz. Lubel.	– Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego
Dz. Urz. Lubus.	– Dziennik Urzędowy Województwa Lubuskiego
Dz. Urz. Łódzk.	– Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego
Dz. Urz. Małop.	– Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego
Dz. Urz. MEN	– Dziennik Urzędowy Ministra Edukacji Narodowej
Dz. Urz. MKiDN	– Dziennik Urzędowy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Dz. Urz. MOiW	– Dziennik Urzędowy Ministra Oświaty i Wychowania
Dz. Urz. Podka.	– Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego
Dz. Urz. Podla.	– Dziennik Urzędowy Województwa Podlaskiego
Dz. Urz. Pomor.	– Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego
Dz. Urz. Śląsk.	– Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego
Dz. Urz. Warmi.	– Dziennik Urzędowy Województwa Warmińskiego
Dz. Urz. Wielk.	– Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego
Mon. Pr. Pr.	– Monitor Prawa Pracy
NZS	– Nowe Zeszyty Samorządowe
ONSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSA WSA	– Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, seria A
OwSS	– Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
Pr. Pr.	– Prawo Pracy
Sł. Prac.	– Służba Pracownicza

Inne

NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
RIO	– Regionalna Izba Obrachunkowa
SA	– sąd apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny

USTAWA

z dnia 26 stycznia 1982 r.

Karta Nauczyciela

(tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1379)

Mając na względzie doniosłą rolę oświaty i wychowania w Rzeczypospolitej Polskiej, pragnąc dać wyraz szczególnej randze społecznej zawodu nauczyciela zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami, otwierając niniejszą ustawą drogę do dalszych uregulowań prawnych systemu edukacji narodowej, stanowi się, co następuje:

ROZDZIAŁ 1

Postanowienia wstępne

Art. 1. [Zakres podmiotowy ustawy]

1. Ustawie podlegają nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w:

- 1) publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1a, 1b oraz pkt 2 lit. a;
- 2) zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382 oraz z 2015 r. poz. 1418 i 1707);
- 3) (*uchylony*);
- 4) publicznych kolegiach pracowników służb społecznych.

1a. (*uchylony*).

2. Ustawie podlegają również, w zakresie określonym ustawą:

- 1) nauczyciele mianowani lub dyplomowani zatrudnieni na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, w:
  - a) urzędach organów administracji rządowej,
  - b) kuratoriach oświaty,
  - c) specjalistycznej jednostce nadzoru,

- d) Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych,
  - e) organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich oraz szkołami przy zakładach karnych;
- 1a) nauczyciele zatrudnieni w publicznych szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojewodzkich Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 1b) nauczyciele zatrudnieni w publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym, publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych oraz publicznych placówkach doskonalenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy nauczają w szkołach rolniczych, o których mowa odpowiednio w art. 5 ust. 3b pkt 1 lit. b, ust. 3c i ust. 3d pkt 2 ustawy o systemie oświaty;
  - 2) nauczyciele zatrudnieni w:
    - a) publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach prowadzonych przez osoby fizyczne oraz osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego,
    - b) przedszkolach niepublicznych, niepublicznych placówkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych;
  - 3) nauczyciele urlopowani na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881);
  - 4) pracownicy zatrudnieni u pracodawców niewymienionych w ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1–3, pełniący funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kierowników praktycznej nauki zawodu, posiadający kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli;
  - 5) pracownicy zatrudnieni w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadający kwalifikacje, o których mowa

w art. 9 ust. 1 pkt 1, wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego ich czasu pracy.

1. Przepisy tego artykułu wyznaczają zakres podmiotowy obowiązywania Karty Nauczyciela. Obejmuje on przede wszystkim nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach wymienionych w art. 2 u.s.o., a także pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach resortu sprawiedliwości, działających na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 382 z późn. zm.). Wymienione osoby są objęte pełnym zakresem przepisów Karty Nauczyciela.

W związku z przekształceniem ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów (Dz. U. poz. 1418) rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych w opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów przepisom Karty Nauczyciela przestali podlegać pracownicy pedagogiczni zatrudnieni dotychczas w rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych. Z dniem wejścia w życie wymienionej ustawy wygasły zatem posiadane przez dotychczasowych pracowników pedagogicznych tych ośrodków uprawnienia wynikające z Karty Nauczyciela, z wyjątkiem uprawnień emerytów i rencistów, o których mowa w art. 53 ust. 2 i 3a, art. 54 ust. 4, art. 56 i art. 58 w zw. z art. 60 oraz art. 72 ust. 4 KN. Dla emerytów i rencistów odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, o którym mowa w art. 53 ust. 2 KN, dokonywany jest w sądzie okręgowym, w którym działa opiniodawczy zespół sądowych specjalistów.

W specyficznej sytuacji znaleźli się natomiast pracownicy publicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, działających na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej. Z dniem 1 stycznia 2004 r. weszły w życie przepisy art. 2 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304), zachowujące moc obowiązującą Karty Nauczyciela wyłącznie wobec tych nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, którzy

Komentarz jest dziełem specjalistów – radców prawnych posiadających wieloletnie doświadczenie zdobyte podczas pracy w obsłudze prawnej administracji oświatowej, a także praktykę w przygotowywaniu rozwiązań legislacyjnych oraz stosowaniu i interpretowaniu przepisów prawa oświatowego.

Publikacja stanowi dogłębną analizę praw i obowiązków nauczycieli określonych w przepisach ustawy – Karta Nauczyciela. Autorzy szczególnie dużo miejsca poświęcili wyjaśnieniu przepisów, których stosowanie w praktyce powoduje wątpliwości interpretacyjne. Przedstawili także nowe rozwiązania prawne wprowadzane w kolejnych nowelizacjach Karty Nauczyciela.

W komentarzu omówiono m.in. takie zagadnienia, jak:

- wymagania kwalifikacyjne wobec nauczycieli,
- nawiązanie, zmiana i rozwiązywanie stosunku pracy z nauczycielem oraz awans zawodowy,
- warunki pracy oraz wynagrodzenie, nagrody i odznaczenia nauczycieli,
- uprawnienia socjalne i urlopy,
- odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli.

Książka zawiera bogaty wybór orzecznictwa Sądu Najwyższego, wojewódzkich sądów administracyjnych i Naczelnego Sądu Administracyjnego, a także liczne orzeczenia dotyczące aktów wydawanych na podstawie Karty Nauczyciela przez organy jednostek samorządu terytorialnego.

W dziewiątym wydaniu komentarza autorzy zwracają uwagę na najnowsze zmiany w ustawie – Karta Nauczyciela, w tym dotyczące zasad powoływania członków komisji dyscyplinarnych, likwidacji zakładów kształcenia nauczycieli, a także odnoszące się do procesu oceny pracy dyrektora szkoły czy polegające na doprecyzowaniu wymogów nawiązania z nauczycielem stosunku pracy na podstawie mianowania.

Komentarz stanowi nieocenione źródło wiedzy dla kadry pedagogicznej, dyrektorów szkół i placówek oświatowych, pracowników samorządowych, kuratorów oświaty oraz wszystkich innych osób i instytucji zajmujących się problematyką oświatową.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8092-603-5

CENA 119 ZŁ (W TYM 5% VAT)